

Tor Punsvik
FMVA, sekretær
fmvatpu@fylkesmannen.no

Svein Olav Stegarud
SRV, sekretær
sveinos@msn.com

Kristian Steine
SRV, leder
kristian.steine@haugnett.no

Til styringsgruppa for Villreinprosjekt i Setesdal Ryfylke 2013-17
v/ medlemmene + varamedlemmer, Miljødirektoratet, faglig leder og prosjektsekretariat
Rapportering 22. september 2013

RAPPORTERING FRA ARBEIDSGRUPPE 3 TIL STYRINGSGRUPPA FOR VILLREINPROSJEKT I SETESDAL-RYFYLKE 2013-17

Arbeidsgruppas sammensetning

Kristian Steine (Setesdal Ryfylke villreinlag, leder), Tor Punsvik (Fylkesmannen i Vest-Agder), Jon Erling Skåtan (Statens Naturoppsyn), Kristian Eiken Olsen (Statskog), Arve Aasemoen (Setesdal Ryfylke villreinlag, Sirdal), Torbjørn Fjermestad (villreinnemnda), Inge Olav Fjalestad (Bygland kommune), Audun Rossevatn (Hægebostad kommune), Svein Olav Stegarud (sekr.), Per Øyvind Grimsby (Sira Kvina Kraftselskap). Olav Strand (NINA, faglig prosjektleder) deltok på møtet 14. juni. Kristian Steine leder arbeidsgruppa, og Svein Olav Stegarud og Tor Punsvik deler sekretæransvaret.

Deltakelse: Jon-Erling Skåtan, Per Øyvind Grimsby, og Torbjørn Fjermestad deltok ikke på møtet 3. september. Per Øyvind Grimsby deltok ikke på møtet 14. juni.

Arbeidsgruppas mandat

Prosjektets mandat er å utprøve og fremme tiltak som øker villreinens bruk av Setesdal Ryfylke. Dette er i referat fra prosjektmøte 20. mars utdypet i 4 hovedtemaer:

1. Bestandsforvaltning og økt tetthet av villrein i sørområdet
2. Hvordan øke trekkaktiviteten nord-sør og øst-vest
3. Betydningen av veiene Brokke-Suleskard og mellom SR og naboområdene
4. Ferdsel i Setesdal Ryfylke, konflikt med villrein og avbøtende tiltak

Arbeidsgruppe 3 har fått følgende mandat:

Utrede tiltak for å øke villreinens bruk av områdene sør og vest for Blåsjømagasinet, og bidra til at aktuelle tiltak for å nå prosjektformålet innarbeides i den bestandsplan for perioden 2014-2018. Setesdal Ryfylke villreinlag skal utarbeide og framlegge bestandsplanen for godkjenning i Villreinnemnda for Setesdalsområdet etter vinteren 2014.

Arbeidsgruppas aktivitet og ambisjoner framover

Arbeidsgruppa hadde møte i Valle 14. juni og Åseral 3. september, og sjølstendige referater fra møtene foreligger. I regi av villreinlaget ble det også holdt prosjektmøte om kvelden 14. juni i Valle. Arbeidsgruppa fremmet forslag om å invitere til åpent folkemøte om prosjektet i sørområdet, for å presentere prosjektet og stimulere til å få på plass en grunneierorganisering. Møtet ble holdt i Åseral kommunestyresal 3. september, ca. 40 deltakere deltok og møtet ble opplevd som godt. Det blir spennende å se hvorvidt en organisering av rettighetshaverne kommer på plass i nær framtid.

Arbeidsgruppa tar sikte på å møte i Bykle i forbindelse med møte i villreinnemnda 13. – 14. november på Bjåen. Siste innspill til bestandsplanarbeidet forutsettes å gå før årsskiftet – da trenger villreinlaget ro til sine interne drøftinger og høringer fram til bestandsplan skal sendes nemnda for godkjenning.

Arbeidsgruppas konklusjoner/anbefalinger

Følgende temaer har vært oppe til drøfting i arbeidsgruppa, og med kortfattet presentasjon av drøftingene:

- a) **Differensiering av villreinområdet, ønskede bestandsstørrelser i planperioden og andel storbukk i bestanden.** Det er enighet i arbeidsgruppa om at det er behov for differensiert forvaltning mellom reinen i nord- og sørområdet og at dette kan medføre ulike minstearealer i disse områdene. Det er enighet om å tilstrebe 1500 vinterdyr i sør og 2000 vinterdyr i nord i løpet av bestandsplanperioden. Med antatte ca. 800 vinterdyr i sør i dag tilsier det nær 200 dyr i årlig tilvekst i sør. For nordområdet anses bestandsmålet å være på plass, så her skal tilvekst og uttak balanseres. For å fremme bruk av randområdene og øke robustheten mot forstyrrelse er arbeidsgruppa enige om at det er et mål å høyne dagens storbukandel på 20 % til 25 % i bestanden. Til målet er nådd vil dette i praksis bety at fridyrandelen i kvotene trolig må senkes til ca. 8 % - hvilket vil «smerte» i områder som stort sett bare ser bukk under jakta.
- b) **Omfang av og presisjon i tellinger og registreringer.** Arbeidsgruppa er opptatt av at bestandsplanen er fleksibel og dynamisk, og ikke blir en tvangstrøye for de årlige avskyttingsplanene. Det må tas hensyn til den betydelige usikkerhet om ligger i bestandskunnskapen til en hver tid, og årlige svinger i avgang og tilvekst. Men et best mulig datagrunnlag bør likevel søkes. I tillegg til de regelmessige kalvetellingene med helikopter som NINA styrer og som inngår i det nasjonale overvåkingsprogrammet gjennomføres det årlige strukturtellinger som bør opprettholdes. I tillegg mente arbeidsgruppa at det var vel verdt å forsøke vintertelling med fly på ferske sporsnøforhold, slik det gjøres i flere andre villreinområder, bl.a. Hardangervidda. Dette kan gjøres med tiltaksmidler fra Miljødirektoratet på årets budsjett. Villreinlaget ved sekretæren undersøker hvordan dette praktisk best kan gjøres, slik at andres erfaring, behov for nærhet til mannskaper i SR og best kostnytteffekt kan oppnås. Arbeidsgruppa drøfter dette videre på neste møte når kunnskap foreligger.
- c) **Jaktfrie soner og bruk av samjaktavtaler.** Det er et viktig mål for arbeidsgruppa å finne tiltak som øker sjansen for nye tradisjonsbærere som tar randområdene i bruk overlever jakt og etablerer seg. Det har vært naturlig å tenke sjaktfrie soner som er tilstrekkelig store, og at offentlig grunn inngår i «samjaktvekslingen» som trolig må til om jaktfrie soner skal etableres på privat grunn. Det er også viktig at eventuell kunnskap om effekten av slik tiltak lar seg dokumentere. I Hjelmeland er det de seinere år praktisert fredning, men arbeidsgruppa er enig om at utveksling gjennom samjakt er å foretrekke framfor fredning, der dette lar seg ordne. Til møtet 14. juni hadde Lars Arne Bay og Tor Punsvik laget forslag til aktuelle jaktfrie soner – gradert i prioriterte og ikke fullt så prioriterte soner. Sonene var i stor grad lagt vestover, bl.a. fordi disse terrengene inngår i organiserte villreinlag og for å fremme vandring av dyr inn i fredningssoner som i Hjelmeland. Forslaget møtte motbør, og etter drøfting ble det enighet om å søke jaktfrie soner sørover – i områder der det allerede går instrumenterte dyr og det er ambisjoner om ytterligere merking. En forutsetning for å få dette til er å få på plass en organisering av rettighetshaverne i sørområdet – som nå ligger nede. Dette var bl.a. bakgrunn for det åpne møtet i Åseral. Statskog ved Kristian Eiken Olsen har signalisert vilje til at Statskog kan bistå i «samjaktutveksling» forutsatt at den andre part inngår i organisert villreinlag. Det er også et mål at annen offentlig grunn som fjellstyrene organiserer reinsjakta i kan inngå tilsvarende. Gruppas medlemmer fra kommunene følger opp lokalt i forhold til organisering, og vurderer/drøfter også hvilke områder som kan være aktuelle som jaktfrie.